

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XVI БРОЈ 299.

□

1. ЈУЛ 1986.

ЦИЈЕНА 30 ДИНАРА

ЗАВРШЕН 13. КОНГРЕС СКЈ

У БЕОГРАДУ ЈЕ крајем прошлог мјесеца одржан 13. Конгрес је радио у шест комисија — за друштвено-економски развој, политички систем, идејно-политичко, организационо и кадровско оспособљавање СКЈ, за идејна питања у образовању, науци и култури, за питања међународне сарадње СКЈ и Комисији за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту.

По први пут, послије скоро двије деценије, партијски конгрес је бирао органе СКЈ, а не само верификовава њихов састав изабран у републичким и покрајинским организацијама. Овим и сличним изједињама Статута СКЈ дају се много већа права али и одговорност ЦК СКЈ, који ће убудуће имати право да „позива на одговорност“ републичка и покрајинска партијска руководства када оцијени да је дошло до битног одступања од усвојене политике СКЈ.

Делегат наше партијске организације на 13. Конгресу био је Владо Дулетић, предсједник СО.

ЈУБИЛЕЈИ

ПЕДЕСЕТ ГОДИНА БЕЛВЕДЕРА

ПОВОДОМ ПЕДЕСЕТО ГОДИШЊИЦЕ Протестног народног збора, који је на Белведеру код Цетиња, 26. јуна 1936. године, организовала Комунистичка партија Југославије, у Будви је 11. јуна, друштвено-политичком активу општине говорио генерал потпуковник у пензији Гајо Војводић. Предавању су присуство-

вали и носиоци партизанске споменице с подручја наше општине.

Иначе поводом овог дружења на Цетињу је 22. јуна одржан велики народни збор на којем је говорио др Милан Радовић, предсједник Предсједништва ЦК СК Прне Горе.

С. ПОПОВИЋ

ПОСЈЕТА ФРАНЦУСКИХ ВЕТЕРАНА

У НАШОЈ ОПШТИНИ је 11. јуна боравила група од 45 чланова Француске организације ратних ветерана, учесника Солунског фронта. Француске ветеране је у Петровцу доčekao Симо Суђић, солунски борац, затим представници Мјесне заједнице, Туристичког савеза и ООУР „Палас“.

Госте су на традиционалан начин почастили са хљебом и солју, дјевојке одјевене у народној ношњи, а поздравио их је у име Мјесне заједнице предсједник Јово Милутиновић.

Послије обиласка хотела „АС“ у Перазића Долу, Светог Стефана и Милочера, ветерани су накратко свратили у Будву, где их је, испред хотела „Авала“, поздравио Пеко Лижешевић, пуковник у пензији.

Срђан Поповић

ПОЧЕЛА ЈЕ ГЛАВНА ТУРИСТИЧКА СЕЗОНА

ИМА ГОСТИЈУ АЛИ И - ЗЕБЊЕ

ДАНАШЊИ ДАН ОВИЉЕЖАВА почетак главне туристичке сезоне. Најкраћа оцјена на почетку „шици“ љета гласи: гостију има али и — зебње. Што то значи? У хотелима на нашој ривијери, у собама домаће радиности, и аутокамповима има прилично годишњеодмораца, али и празних мјеста. У хотелима „Монтенегротуриста“ је током цијelog јуна владала осека, већа од очекиване па су од Пераста до Улциња свакодневно биле празне собе са око 2.000 постельја. Они, боље упућени у туристичке токове и послове кажу да су томе криви Чернобил, догађаји у заливу Сидра, Мундијал у Мексику. Сви помало. Највише, кажу, на осеку је утицао фудбалски шампионат који је за своје домове и телевизоре везао приличан број гостију из Европе, нарочито из земаља које су се у далеком Мексику бориле за куп Жила Римеа. Ако је томе вјеровати онда треба већ првих дана јула очекивати много болju посјету хотелима и попуњавање свих капацитета.

Што се пак домаће радиности тиче, гости стижу у све већем броју. Од половине јуна мањом су стизали они који су преко разних до мањих агенција уплатили од мор у Будви, Светом Стефану или Петровцу. Ових да на се очекује њихов масовнији поход на наше плаже, али и долазак такозваних гостију — индивидуалаца који су такође чекали да се оконча и фудбалски шампионат и школска година и да темперatura на мору порасте.

Но, постоји и зебња коју смо поменули на почетку овог текста. Зебња да посјета неће бити на нивоу прошле године, а да и не говоримо о неким смјелим прогнозама изреченим првојетос да ће бити и болja. А за њу постоје објективни разлози. Странци у предсезони нису тако масовно хрлили на наше плаже како се очекивало, нарочито не у јуну. Они искренији и отворенији који се баве туризмом кажу да је поред лоптања у Мексику, чељубилских невоља и рата у Средоземљу, на лошију посјету утицало још нешто. Нешто што припада нама а зове

се — цијене. Те цијене — овде мислим искључиво на оне у ванлансиону — су у односу на прошлу годину по расле и до 200 — одсто. Не треба бити нарочито истраживачки расположен да би се видјело како нам страници засиру од кафана, ресторана, хотелских тераса, бара... Чак и од — то се до сада није догађало — оних које зовемо најобичнијим. Прерачунали се па неће за пиво да дају 350 и 500 динара, за ракију 250, кафу 200 (то су цијене које важе баш у тим обичним локалима у којима се служе „сува“ пина) када се у клубовима пензионера у Будви и Петровцу може добити јефтиније, односно када је то све још јефтиније у самопослугама.

Када страници тако реагују на заиста високе цијене пина, шта ће радити наши? Питање је то на које је сада тешко дати одговор. Ако се има у виду да су у нашој општини доста порасле и цијене смјештаја у домаћој радиности у односу на прошлу годину, а да је цене нашег чвјека све тањи, може се претпоставити да ће нам домаћи гости стизати у мањем броју него лани. А и они који дођу избегавају кафане јер једноставно и поред тога што су освједочени каваљери у њима неће моћи да се освјежавају. Цене им то неће дозволити.

На крају, умјесто да се даје бавимо прогнозама и постављамо питање, рекли бисмо само: почетак је главне сезоне и није касно за извјесне корекције, што се цијена у ванлансиону бар тиче. Сматрамо да би макар и симболично снижавање имају итекакве ефekte, па вриједи о томе размислити.

С. Греговић

ПРЕДСЈЕДНИШТВО ОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА СК

РЕФЕРЕНДУМ ПО ТРЕЋИ ПУТ

● РАЗЛОЗИ НЕУСПЈЕХА РЕФЕРЕНДУМА У „СВЕТОМ СТЕФАНУ” СУ ВИШЕСТРУКИ: ИСПОЉЕНЕ СЛАБОСТИ У ПРИПРЕМИ ЕЛАБОРАТА О ТРАНСФОРМАЦИЈИ „МОНТЕНЕГРОТУРИСТА”, ООСК ОВОГ КОЛЕКТИВА НИJE СЕ ДОВОЉНО АНАЖОВАЛА НА ОВОМ ПОСЛУ, БИЛО JE ОТПОРА И СА ГРУПНО-СВОЈИНСКИХ ПОЗИЦИЈА

ГЛАВНА ТАЧКА ДНЕВНОГ реда на сједници Предсједништва Општинског комитета СК која је одржана 23. јуна била је разматрање Информације ООСК „Светом Стефану“ о току и резултатима протеклог референдума. У свом уводном излагању се кретар ООСК овог колективе Љубо Анђус је истакао да је било пропуста у раду партијске организације „Светог Стефана“ као и у самом секретаријату око послова на припреми референдума о са моутравној трансформацији „Монтенегротуриста“, али да су ипак главни разлози за његов неуспех друге природе. Он их види у не баш најбоље стручно обрађеном елаборату о трансформацији, у лутањима која су у вези са тим постојала, у не информисаности радника о онемо што их очекује у новој организацији (брожна њихова питања су остала без одговора) у бојазни да ће се утапањем „Светог Стефана“ у гломазни ООУР на подручју Будве изгубити ексклузивност нашег познатог љетовалишта. Но, по његовом мишљењу овај посао се мора окончати на најбољи начин, што подразумијева темељне припреме за трећи референдум. Учествујући у раду сједнице Павле Ражњатовић из „Монтенегротуриста“ је иста као да оијене и ставови који су изнијети у информацији комуниста Светог Стефана нису најсрећније формулисани, да критике рада радне групе на нивоу радне организације која је водила овај посао нису на мјесту, да треба прво погледати „своју кућу“, да наје логично да 96 одсто запослених у „Монтенегротуристу“ гласа за нову организациону њему и да су једино против ње у „Светом Стефану“.

— Чињеница је да комунисти „Светог Стефана“ нису испоштовали ставове и за кључке Деветог конгреса СК Црне Горе, Предсједништва ЦК СК ове републике и нашег Предсједништва у вези са овим послом, рекао је Иво Калоштровић, предсједник Општинског комитета СК. — Уколико се радници „Светог Стефана“ не изјасне за трансформацију „Монтенегротуриста“ најкасније до краја септембра, цио концепт пада у воду, обезвређује се све оно што је СК радио у Црној Го-

ри пуну годину дана. Многе недоумице треба појаснити током љета, како би запосле ни у том колективу имали јасну представу о свему за шта треба да се изјасне.

По оијени Калоштровића нужно је анализирати рад ООСК у „Светом Стефану“ јер је извјесно да је било пропуста у раду.

Према мишљењу Љуба Јешићевића велики посао је приведен крају — остао је додатни напор који треба да учине прво запослени у „Светом Стефану“ а потом и други у општини, како се не би дододило да цио референдум пропадне због једне ООУР. А то би се дододило уколико „Свети Стефан“ не би по новио референдум, прије запојеног рока од шест мјесеци.

Владо Станишић сматра да се не може оспорити чињеница да је елаборат о трансформацији имао недостатака, да се радио на брзину, иако се већ три године причало о нужности самоуправног преображења у „Монтенегротуристу“ на који су упућивали закључци тематске конференције СК овог колектора.

У дискусији су још учествовали Миња Шољага, Драган Миковић, Никола Краповић, Урош Зеновић.

У закључцима који су усвојени на овом састанку стоји да је Предсједништво ОК СК водило интензивну политичку акцију у вези са овим важним послом, да је истина да није било довољне стручне активности око израде најбољих рјешења трансформације, да је било лутања у изради концепта нове радне

стручне активности око израде најбољих рјешења трансфор

СЕКЦИЈА БОКЕЉСКЕ БРИГАДЕ У БЕОГРАДУ

ИЗБОРНА СКУПШТИНА

Секција бораца Прве бокељске бригаде у Београду одржала је изборну Скупштину и изабрала ново руководство. Извештај о прошлогодишњем раду подноси секретар Милан Жмукић. У извештају су истакнути најважнији резултати које је Секција постигла у последњим годинама. То је на првом мјесту прослава 40. годишњице формирања Бригаде, где је још једном изражена захвалност Скупштини општине Будва за велики допринос да овај џубилеј буде достојно обиљежен. У оквиру прославе одржано је и другарско вече превживелих бораца, где је, такође, булванска општина дала свој допринос, учешћем фолклорног ансамбла „Кањаш“ и хора Културно-умјетничког друштва.

Доста труда Секција је уложила на припремама за издавање монографије Бригаде. На скупштини је било пријечи и о пословима на издавању монографије Орјенског батаљона и биографије народног хероја Николе Ђурковића.

Закључено је да се изврши исправка грешака које су се потплатиле приликом штампања монографије Прве бокељске бригаде и да се она документовано илуструје јер за то постоји довољно разлога и могућности. Исправке треба објавити у локалним листовима „Приморске новине“ и „Бока“.

Београдске другарске вечери треба да постану традиционалне манифестијације. Такође је закључено да Секција одржава сталне и тијесне везе са општинама Боке и Будвом ради што боље сарадње по свим питањима.

С обзиром да Секција нема никаквих прихода осим чланарине, закључено је да се од матичних општина затражи финансијска помоћ, ради покрића основних трошкова — као што су куповина вијенаца за умрле другове, давање огласа у штампи и сл.

На крају Скупштина је изабрала нови одбор Секције. За предсједника је изабран Урош Загорац. Вуко Радоњић

ПРОГРАМ ПРОСЛАВЕ ЈУЛСКИХ ПРАЗНИКА

4. ЈУЛ

У 7 часова — Концерт Градске музике у Будви.
У 8 часова — Концерт Градске музике у Петровцу и полагање вијенца на споменик палим Пајштровићима од стране мјесних удружења СУБНОР-а Свети Стефан и Петровац

У 9 часова — Концерт Градске музике у Светом Стефану.

У 9 часова — Полагање цвијећа на споменике палим борцима, бисте народних хероја и спомен плоче на подручјима мјесних заједница, где се спомен обиљежја налазе.

У 9 часова — Програм у Дуљеву где је формиран Приморски батаљон „Стеван Штиљановић“.

У 10 часова — Отварање пута Вала — Дуљево и излетишта „Монтенегроекспреса“.

11. ЈУЛ

У 20 часова — Отварање самосталне изложбе слика Драгана Мојовића у Модерној галерији Културног центра.

12. ЈУЛ

У 20 часова — „Партизанско вече“ — сусрет бораца НОР-а и омладине на Челобрду.
У 20 часова — У туристичком насељу „Словенска плажа“ — на Тргу Чемпреса — концерт омладинског хора „Трећи децембар“ из Чачка.

13. ЈУЛ

У 7 часова — Концерт Градске музике у Будви.
У 8 часова — Концерт Градске музике у Светом Стефану.

У 9 часова — Концерт Градске музике у Петровцу и излет на Куфин.

У 9 часова — Отварање Спомен дома на Чојковој Главици у Мајнама уз културно-забавни програм са рециталом.

У 20 часова — Концерт омладинског хора „Трећи децембар“ из Чачка на Тргу испред Хотела „Авала“.

18. ЈУЛ

У 10 часова — Обиљежавање битке на Брајићима.

С. Г.

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакционски колегијум. Главни и одговорни уредник: ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон: 41-194 — Број жијро рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: РО за прафичке производе и услуге „Андирија Палташић“ — Котор. Претплата: годишња 1.050 дин.; за иностранство 20 долара. — Рукописи се не враћају

ОВОГ ЉЕТА У НАШОЈ ОПШТИНИ

ЕФИКАСНИЈА ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА

ПОУЧЕНИ ПРОШЛОГODИ ШЊИМ искуством, када је на подручју наше општине било више шумских пожара (штета заједно са трошковима гашења износи око 150 милиона динара), предузето је низ мјера на превентивном дјеловању, бржем откривању и ефикаснијем гашењу пожара.

ма рада јединица од 100 људи која ће дјеловати у случају већих пожара. Повећаје се број хидраната и поставије на најосјетљивијим мјестима (Завала, Свети Стефан, Дубовица).

Да би се ефикасније организовало гашење евентуалних пожара (знатне штете од пожара прошле године нас

максимална обазривост и апажаност сваког грађанина. Ово ваља нагласити и због лоших искустава а и из разлога што је свијест о знају противпожарне заштите (изузев оних којима је то професионална обавеза) још увијек веома ниска. Намјене, нездовољавајућа је опремљеност и организованост про-

Како нас је обавијестио Зоран Драговић, начелник Одјељења за народну одбрану Скупштине општине, боље је опремљена Општинска ватрогасна јединица, набављени су нови уређаји и ново возило, побољшана је осматрачка служба изградњом осматрачнице на Завали, формирана је и опремљена одјећом, обућом, и заштитним средствима

тале су баш због неограничености), формирана је опративна група од најстручнијих људи у општини која ће уз помоћ Штаба цивилне заштите непосредно руководити гашењем пожара.

Све наведено говори да су створене добре претпоставке за ефикаснију заштиту од појара. Међутим, све ово значи веома мало ако изостане

противпожарних јединица које постоје у свим организацијама удруженог рада и мјесним заједницама јер је са њима Комунално-стамбена радна организација „Јужни Јадран“ опремила своју јединицу за цивилну и противпожарну заштиту.

Надјмо се да нас неће (опет) пожари подсјетити на оно што морамо радити.

Б. М. С.

ОД ДАНАС У ПОСЛОВНИМ БАНКАМА

НОВЕ КАМАТЕ

Од 1. јула пословне банке ће динарским штедијама на ненамјенски ороџена средства плаћати нове камате. Ријеч је о грађанима и привреди, односно њиховим депозитима. Уколико новац „одложи“ дуже од три мјесеца камата износи 42, а ако је временски термин двоструко дужи онда износи 48 одсто. Узгред, до сада могућност орочавања на шест мјесеци није постојала.

Секретар Удружења банака Југославије доктор Милован Милутиновић, обавијестио је новинаре да штедијама, односно привреди, уколико су новац орочио преко годину дана, припада камати од 56 одсто. Уколико се штедија одлучи на рок дужи од 24 мјесеца, камата ће износити 59 одсто. И коначно, постоји могућност да се средства ороче на дуже од 36 мјесеци. У том случају штедија ће добити камату од 61 одсто.

Што се тиче непривреде, њој припада камата за 50 одсто ниже од она коју имају право грађани и привреда.

Према садашњем стању ствари, ове камате би требало да важе до краја године. Претпоставка је, с обзиром на то да сада предузете мјере и оне које ће усlijediti, да предстоји осјетније обарање инфлације. Значи, исчеќује се да ће и цијене уопште, посебно на мало, имати знатно успоренији ход. Иначе, механизам за формирање камате је такав да се као основа узима кретање цијена на мало у протекла три и процјена за наредна четири мјесеца. Доктор Милован Милутиновић је нагласио да послије деветомјесечног обрачуна пословања привреде слиједи анализа кретања и у овој сфере.

И политика потрошачких кредитова наслажа се на нове каматне стопе. Уколико се зајам одобри

ва на рок до годину дана камата ће износити 56 одсто. Ако је кредит узет на 24 мјесеца или дуже, ауџник ће плаћати камату од 61 одсто. Дакле, и у овом случају дошло је до пада камата на кредите које ће пратити збивања у области штедње. Изузетак представља кредит за угаљ, отровно дрво и зимници у ком случају ће камата износити 48 одсто. Битно је још нагласити да од 1. јула почине и примјена нових каматних стопа на девизне намјенске орочене штедње улоге. За разлику од досадашње практике, у обзир је узето десет валута на које се плаћа онолико камата колико и у земљи из које девизе потичу. Наравно, радницима на временом раду у иностранству припада девизна камата уколико се они не изјасне другачије.

(Танјуѓ)

САОБРАЋАЈ

ТРПЕ ПУТНИЦИ

Локални саобраћај на подручју наше општине годинама је одржавала радна организација „Аутобока“ из Котора. Овај превозник не може подмирити потребе туриста и грађана. Врло често је било појава неодржавања редовних линија, и примједби грађана и туриста, због тога.

Зато је укључена „Тара“ из Цетиња. Превозницима је речено да семејусобно договоре и понуде своје редовне линије Одјељењу за привреду. Ни овакав начин се није показао вељаним, из разлога што је присутна конкуренција међу превознима, има непоштовања реда возње, дезинформације путника.

Тако локални саобраћај битно срозава квалитет туристичког производа. Извршни одбор СО Будва ће зато предузети мјере како би се подредио туристичким потребама.

Што се тиче саобраћајне повезаности општине Будва са осталим мјестима, у туристичкој сезони, она је доста добра.

С. Гленца

БЕСПРАВНА ГРАДЊА - КРИВИЧНО ДЈЕЛО

Законом о измјенама и дојунама Закона о изградњи и финансирању инвестиционих објеката („Службени лист СР ЦГ“ број 10/86.) који је ступио на снагу 1. маја 1986. године, прописано је

„Одговорно лице инвеститора, односно грађанин који гради реконструише инвестициони објекат без одобрења за грађење, казниће се за кривично дјело казном затвора од три мјесеца до пет година“.

ИЗ СУСЈЕДНИХ КОМУНА

КОТОР НАЈЈЕФТИНИЈИ

КОТОР СА ОКОЛНИМ МЈЕСТИМА нуди ове сезоне најјефтији смјештај у домаћој радиности, вјероватно на цијелом Јадрану. У ширици туристичке сезоне у древном бокељском граду и околним мјестима Столиву, Прчану, Ораховицу, Перасту, Рисну, кревет ће у соби прве категорије стајати 1000, друге 800, а треће 700 динара. Три оброка у ресторанима коштате од 1600 до 2500 динара.

СТАНИШИЋ ТРЕНЕР „ЈАДРАНА“

На кормилу херцегновског Јадрана, члана прве са везне ватерполо лиге, дошло је до промјене. Досадашњи први тренер Боро Мрачевић, подnio је неопозиву оставку, па је за новог шефа стручног штаба именован прослављени ас нашег ватерпала, некадашњи играч и тренер „Јадрана“ Божидар Станисић.

„ДАНИ МУЗИКЕ“ У ХЕРЦЕГ-НОВОМ

У Херцег-Новом је од 20. до 29. јуна одржан петнаести по реду, југословенски фестивал обзильне музике „Дани музике“. Дјела свјетских великанова музичке умјетности и домаћих стваралаца изводили су најбољи музичари репродуктивци из свих наших република и покрајина. Њих 300, за девет дана приредили су десет концерата. Музичари су на веома атрактивним програмима као што су чувена Канли-кула, тврђава Форте-маре и другим.

ДЕЖУРСТВА ЗБОГ ПОЖАРА

На подручју Тивта предузете су опсежне мјере за заштиту од пожара. У том послу се веома ангажовао Извршни одбор СО и друштвено-политичке организације комуне, а посебно Општински Штаб цивилне заштите. Формирано је седам посебних јединица и 11 оперативних група при Штабу цивилне заштите и стално се дежура на цијелом подручју општине.

Плажа у Бечићима

ХОТЕЛСКЕ ЦИЈЕНЕ

ЗА НАШЕ – СКУПО

Цијене смјештаја у хотелима на нашој ривијери, познају по изванредним плаџама ове туристичке сезоне су то лике, да можемо, да кажемо да ће многи море само гледати на ТВ екранима и уздисати за њим.

Цијене смјештаја у хотелима у главној туристичкој зони: „Авали“ од 16. јуна до 16. септембра цијена пансиона је 11.050 динара. У Туристичком

насјелу „Словенска плаџа“ за полустанцион се плаћа 8.710 динара, а пансион у хотелском комплексу Бечића износи 9.400 динара. У хотелу „Вила Милочер“ и „Маестралу“, цијена полустанциона износи 17.000 динара, док се хотели „Милочер“ и град-хотел „Свети Стефан“ продају само за доларе. По лупансион овде износи од 60 до 100 долара, а чувена ви-

ла 118, продаје се по погодби, до читавих 1.000 долара! У хотелима Петровца, цијене нешто повољније. У „Кастел Ластви“, „Ривијери“ и „Вила Олива“ пансион износи 6.000, а у „Паласу“ по лупансион износи 7.700 динара. Хотел „АС“ је цио закупљен докраја туристичке сезоне за ексклузивне госте лондонског „Јутотурса“.

С. П.

ПТТ УСЛУГЕ

СИГУРНИЈЕ „АЛО“

ЦИЈЕЛО ПРОШЛО ЉЕТО телефонске везе из Будве и са Будвом су отежано функционисале. Потребно је било некада и сатима окретати бројчаник телефона да би се добила веза са неким од градова у унутрашњости наше земље, а како је било странцима да се повежу са својима, можемо само да нагађамо. Слично стање било је и на почетку ове туристичке сезоне.

Како ће бити овог лета? — питали смо директора Пощте Ђорђа Стругара.

— Наша општина има око 3.000 телефонских приступача, монтирамо још 1.000 у на шој Пости. Поред ових приклучака до краја јуна имаћемо 120 излазних канала преко транзитне централе у Титограду, тако са садашњих 156 канала, овог лета вјерујемо неће бити загушења те телефонског саобраћаја, уколико у Титограду све, такође буде завршено, рекао нам је Стругар.

У главној пошти за Црну Гору у Титограду, инжењер Снежана Котри нам је рекао: „Прије два мјесеца почели смо монтажу 240 канала према Будви и Котору. Још, прошлог лета телефонске везе су побољшане са Улицом Њем, Баром-Тивтом и Херцег-Новим, тако да ће овог лета бити сигурније и боље телефонске везе и из Будве и Котора“.

С. Паповић

ИСТИЧЕМО

ЛИЈЕП ГЕСТ

У НАШОЈ ЛУЦИ, 9. ЈУНА једном страном госту из СР Њемачке, чије име нијесмо могли сазнати, из руку је испао новчаник са више докумената и пасошем. Море је доста било замућено. Поред докумената у новчанику се налазило и 3.000 за паднојемачких марака.

Шетајући Пизаном, месар Вељо Алексић, нашао је у тренутку, када су многи дигли руке од тражења новчаника на дубини од 3-4 метара. Када је чуо о чему се ради, скинуо се и ускочио у море. Послије пар минута, Алексић је изашао на површину и у руци је држао новчаник.

Странац је био пресретан. Нудио ми је награду, али ја сам од био. Растали смо се као пријатељи, послије овог случаја, рекао је, Вељо Алексић, коме је жао, што није записао име странца.

П. С.

БЕНЗИНСКА ПУМПА

НОН - СТОП

ДО 1. СЕПТЕМБРА, када се завршава главна туристичка сезона, бензинске станице у Бару, Будви и Херцег-Новом радије свих 24 часа, у Рисну од 6 до 20 часова, у Котору и Тивту од 6 до 23, у Буљарици од 6 до 22 часа, а у Улцињу од 6 до 22 часа, а у Улцињу од 6 до 22 часа, а у Улцињу

На свим пумпама има до волно бензина и нафтних деривата. Добро су снабдјене резервним дјеловима на ше аутомобилске индустрије, као спољним и унутрашњим гумама.

Мебутим једна мрља и даље стоји. Ни на једној од ових станица не раде уређаји за пумпаше гума. Тамо, где ради, као што је случај у Буљи, манометар не показује тачан притисак. Сvakako од говорни у каторском „Јутетру“ би требали овакву „ситницу“ да отклоне.

С. П.

ОПРАВКЕ –
ЦИО ДАН

Од 1. јуна Ауто-мото је увео цјелодневни рад од 7 до 20 часова.

— Овако ћемо радити до краја октобра, вели нам ауто-механичар Исмет Зоранић.

Сvakako потез вриједан па је, када знамо да у нашој општини нема нити једног приватног аутомеханичара, аутолимара, аутолакирера, аутоелектричара... где би наши грађани и многобројни гости могли да сервисирају или оправљају своја кола, као рецимо у некој од сусједних комуна, Тивту, Котору, Цетињу или Бару.

Зашто? — питање је за надлежне.

С. П.

ЗАПИС СА АДЕ

РАЈ НА ЈУГУ

МОРЕПЛОВАЦ ИЗ ТРОГИРА, ИВО АЛЕГРЕТИ, кренуо је Јадраном низводно тгровије не ради. Море га је водило ка самом југу. Његов једрењак „Шкундер мерита“ доживио је хаварију у делији ријеке Бојане, на мјесту где је се мијешају слана и слатка вода. Око олунице једрењака ријека је наносила мул, дрвеће и остало што је из окоје. Али ријека је и веома притичија, која се годину писе великим словима јер је ту изграђено нудистичко насеље „Бојана“ свакако једно од најатрактивнијих у свијету.

И да не бјеше описаног бродолома Иве Трогиринана далеке 1858. године савим је извјесно, не бисмо данас пишли ове редове. Јер једноставно не би било Аде. Тога раја на југу, како са њујоршким познатим филмским ствараљама, редитељ Живко Николић.

Ресторан „Бојана“ на Ади до којег се стиже асфалтним друмом од Улица која је дуг петнаестак километара и пошто се трајектом пређе мирина и при дну широка ријека, градили су сами радници овог туристичког насеља. На чинили су сопственим трудом и уз консултацију архитекта лијепо здање од цигле и бетона које завршава великом дрвеном куполом. Енте ријер, дискретно освијетљен, такође необичан: на малтеру какав је прављен у давна времена, нераван и много бијел, су рибарске мреже, ракови и морске звијезде и други познати становници мора.

Одједном „Бојана“ може узгостити око 400 обучених и голих гостију. „Голаћа“ је увјек више јер, напакон, ово је њихово царство. Потежу својим аутомобилима из Њемачке, Француске, из Скандинавије да би овде ужишавали у тишини, дивљини и погодности истовремено. Јер тај спој је ријетко наћи у природи: бистро море и погодноста као брашно, окружује прашуму кроз коју је тешко пролазити. Са овие стране острва је море — са треће ријека.

Много је тога лијепог збора чега се долази на Аду. Ми не моје се испакало више задржати у ресторану „Бојана“.

— Да бисмо били у амбијенту, ту испред врата вртимо теле на ражњу, причају нам љубазни домаћин Алија Пешку, један од руководилаца на Ади. — Тај призор је љети заиста за гледање: гори песак, гори небо, а теле на

ватри од дрва. Зато није чудо што има посматрача исто колико их послије буде за —

—

Екипа у кухињи коју води искусни Мехо Цековић, спрема, дакако, и друга јела. По свом нахочењу и по поруци. О европским јелима која се овде могу добити нећемо притичи — коначно то и није занимљиво. Али ријека је и веома притичија, која се ту може добити квалиитетна морска и речна риба, печена на граделама, кувана или спремљена на неки други начин. Увијек свежа.

Увјече се у ресторану тиска много свијета. Постије веће за коју кажу да је укуснија него било гдје друго, тиха музика „тјера“ госте у лијепа сањаје.

Некако у вријеме када смо боравили на Ади, ту је редитељ Живко Николић са поголемом екипом снимао свој играчки филм, пети по реду, „Љепота порока“. Добар одио каброва са Миром Бањићем, Миром Фурланом, Петром Божковићем и другим познатим глумцима, снимио је баш у овом ресторану.

— Да није било Аде не би било ни овог филма, рекао нам је Живко Николић. — Када сам први пут угледао ово острво, већ сам знао да на њему морам снимити филм. И ево то се догодило. Спојеви какве је овде направила природа, другде се не могу срести.

Ада на и овај ресторан имају своје сталне госте. За падно-немачки архитекта Рајххолд, рецимо, већ је шеснаест пута био на Ади, иако је нудистичко насеље подигнуто пре 14 година. Долазио је ова пута годишње у три наврата. Број оних који већ долазе шест, седам или осам пута је повећак.

— Изузетно смо радосни када нам дођу стари знанци, каже Пешку.

— Знак је то да смо их усвесили, да смо се са њима дружили. За такве одређујемо и помоћ: мора гост-повар тник да зна да га радо очекујемо и дочекујемо, да нам је то најдраже признавање које можемо добити.

Живи тако Ада, од сезоне до сезоне, за своје старе вјерне госте али и за нове који отварају овај чаробни предио под парчем јужног неба.

— Да је дosta: о чудесној Ади се уважају приче и пише у свијету па они који не воле крипце на себи у вријеме лjetnih жега крећу ка јужнијој тачки на нашој оали.

Саво Грегорић

MONTENEGROTURIST

85310 BUDVA
YUGOSLAVIA

АКТИВНОСТ ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ОДБРАНЕ

ПРАКТИЧНО УВЈЕЖБАЊЕ

ТЕРИТОРИЈАЛЦИ СУ на вјежби. Овог пута радио се о стварним одстојањима — више километарским маршевима на релацијама: Бобори, Паштровница, Коњско, Брајићи... Задатак је био уништење хеликоптерског десанта. Тактичким увјежбавањем усавршено је знање стечено за вријеме активне службе у ЈНА.

Искрцавање хеликоптерског десанта, мора се спријечити. Посебне јединице ТО намијењене за ове и друге задатке, уз изванредно пожртвовање и самопријегор, као и захваљујући доброј увјежбанисти, успјешно су извршиле задатак.

Врста обуке коју су извеле инжињерске јединице била је ЗАПРЕЧАВАЊЕ. Поред сваког инжињерца стоји мина, метала — противтенковска. Поглед клизи са упаљача на врху мине, преко бусења до лица командира. Једнако као да прошлој и претпрошлјој вјежби — сваки појединач и јединица у цјелини, сада то већ може да уради, такорећи, жмурке. Слиједи кратки ноћни одмор, а већ наредног дана изводи се оцјенско бојево гађање. И овдје просјек оцјена ерлодобар, мада је гађање услиједило послије напорног марша.

Треба истаћи беспрекоран одзив припадника ТО на овим вјежбама, које се, у складу са стабилизационим програмом, изводе у нерадне дане. Добровољци: омладинци и омладинке и овог пута су доказали високи ниво патриотске свијести.

Вјежбу су пратили представници Републичког штаба ТО, Зонског штаба ТО, као и мјештани села на чијем подручју се вјежба одвијала. И овог пута, као и увијек, мјештани су срдечно прихватили учеснике, што је, уосталом, и традиција народа нашег краја.

Перо Кнежевић

ТУРИСТИЧКИ БАРОМЕТАР ДОБРА ПРЕДСЕЗОНА

Хотели „Монтенегротуриста“ на Црногорском приморју ју јуну су биљежили бољу попуњеност, него рецимо друга подручја Јадрана. Сто посто су пуњени хотели на Великој улцињској плажи, Туристичком насељу „Словененска плажа“ и ООУР „Корали“ у Сутомору. Остали објекти били су пуњени са око 90 одсто капацитета, једино натуристичко насеље „Ада“ на Војани, варирало је између 50 и 80 одсто.

Број гостију је приближан прошлогодишњем јунском броју. Дневно се кретао између 11.000 и 13.000 гостију. Већину су чинили страни гости из западне Европе, а домаћих је било свега између 2 и 4 одсто рекао је директор „Монтенегроекспреса“, путничке агенције „Монтенегротуриста“, Дики Кажанегра.

За слабију посјету нудистичком насељу „Ада“ на Војани, које има 1.100 кревета, Кажанегра каже, да натуристичка насеља нијесу више у „моди“ као рецимо прије три или четири љета, па је ова туристичка клијентела све рећа у свијету, па је то разлог слабије посјете голаћа на „Ади“.

У пословници љубљанског „Компаса“ су веома задовољни мајским и јунским током сезоне, а кажу, да ће добро бити до краја октобра, ка-

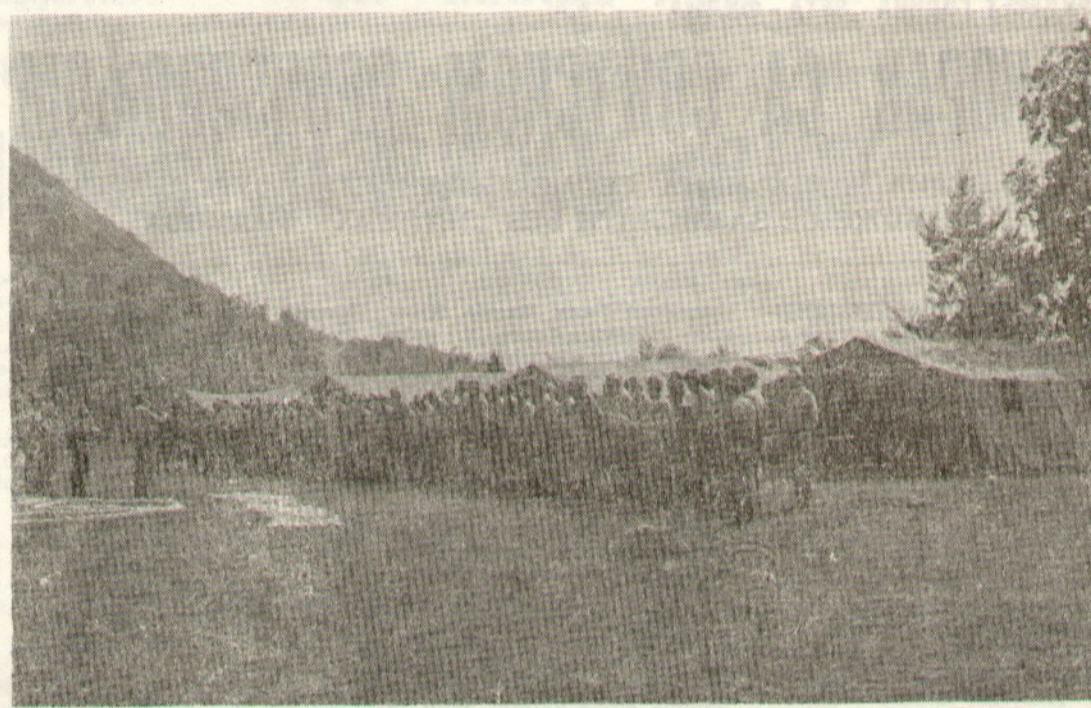
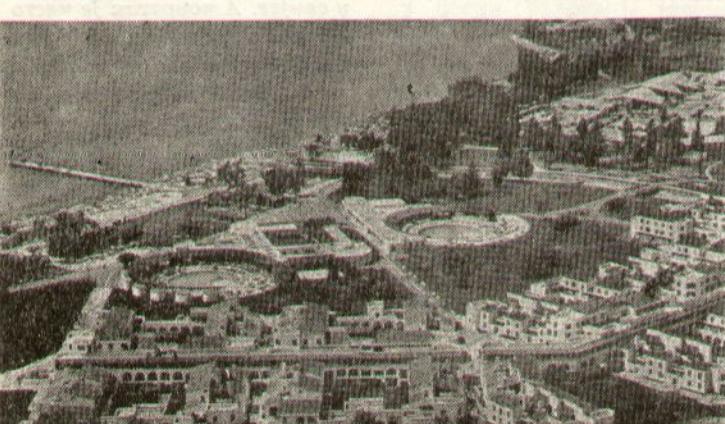
да се завршава сезона купања на Црногорском приморју.

Сви капацитети које је „Компас“ закупио у приватном смјештају за ауто-туристе из СР Њемачке за 40 одсто су боље пуњени, него у јуну и мају прошле године. Ради се о 1.400 кревета, махом I А и I категорије.

— Радимо са неколико туристичких агенција, од којих је за нас најважнија „Тјереборг“ из Копенхагена. Имају 1350 кревета закупљених у хотелима на Црногорском приморју, које ћемо пуњити 130 дана, што нашој пословници која запошљава 30 радника, доноси дневно зараду између милион и 300 хиљада динара и милион и по, вели нам директор „Компаса“ за Црну Гору, Желько Никлановић.

Црногорско приморје је одавно постало туристичка мејка за госте из западне Европе. Из дана у дан за њега у тим земљама постоји све веће интересовање. Вукашин Ђулафић из пропагандног одјељења „Монтенегротуриста“, нас је обавијестио, да је за последња два мјесеца овим подручјем прокрстарило преко 100 страних новинара, пишући о Црној Гори и њеним природним и културним вредностима, као о једном посебном туристичком „резервату“ Европе.

С. П.

Са вјежбе

НЕВОЉЕ РАДНИКА АУТОБУСКЕ СТАНИЦЕ

ПРОГОНИ, СУСПЕНЗИЈЕ, ЗАКИДАЊА...

— Од 1982. године, од како је за управника Аутобуске станице у Будви дошао Милорад Мрвљевић, настало је шикапирање и прогањање по јединици радника.

Овим ријечима су се почетком јуна, обратили предсједник ИО СО, Светозару Мрвљевићу, Босиљку Грујић и Ана Мердовић, кухињске раднице, Перу Калуђеровић и Алија Каџабаћ, конобари са ове Аутобуске станице. Ратка Михаиловић, кухињска радница, због спријечености на послу, Мрвљевић је упутила жалбу у писаној форми. Потанко су изнijели своје невоље на радном мјесту.

— Када смо 8. марта ове године упутили телеграм директору „Тарилог“ уговоритељству на Цетињу Саву Мрвљевићу, да ћемо одржати Збор радника, јер смо незадовољни висином личних доходака, одмах је услиједило рješenje о удаљавању са радног мјеста — мене, Ратке Михаиловић, Босе Грујић и Ане Мердовић, вели Перу Калуђеровић.

ДРУГИ ПИШУ

ИСПРАЖЊЕНИ ТЕРАСЕ

● Уlostитељи на Црногорском приморју заборавили су старо правило да једино „популарне“ цијене омогућавају добар промет и — доходак.

Високе цијене — чак 200 одсто веће него протекле године — освјежавајућих, алкохолних и топлих напитака, гојово су испразнили неке угошће објекте на Црногорском приморју.

Угоститељи су изгледа, одлучили да повећају своје зараде путем цијена а забора вили на старо добро правило да једино „популарне“ цијене не омогућавају добар промет и, наравно, доходак. И радници су сугеришти одговорнима у ООУР-има да снизе цијене ванпансионаских услуга. Но, за сада остаје на томе. На дају се, ваљда даће бити боље у јулу и августу. Да ли ће?

— Послије четрдесетак дана сви смо поново враћени на своја радна мјеста, али нам је Саво Мрвљевић „ускратио“ право на цјелокупну исплату личних доходака, док је трајала супензија, на шта није имао право, каже Ана Мердовић.

Али Каџабаћ је рекао, да је династичко коло Мрвљевића добро уграно и да им, радници не могу ништа без помоћи надлежних служби из општине. Поред низа неправилности са којима се служи династија Мрвљевића, запослили су и своју сестру Румицу без објаве конкурса.

Босиљка Грујић, је рекла: тешко је објаснити све тортуре од стране Мрвљевића. Петоро радника у кратком времену тешко је оболјело. Постали су инвалиди, јер морају да раде дневно по 12 па и 16 часова. Најтеже је оболела Даница Вујашковић, која се већ мјесецима лијечи на первој клиници у Титограду. Ја сам већ сврстана у инвалида прве категорије.

Саслушавши Ану, Босиљку, Пера и Алија, Маровић је рекао, да ће надлежне службе СО у што краћем року испитати законитост цјелокупног пословања на Аутобуској станици „Таре“ и о томе обавијестити ООСК, синдикалну организацију, а од СУП-а и инспекционих органа тражити потпуне информације, о томе да ли се руководство „Таре“ на Аутобуској станици у Будви, деспотски односи према својим радницима, и да ли је, било злоупотребе од одговорних лица посебно у ресторану Аутобуске станице.

Управник Аутобуске станице „Тара“ у Будви, Милорад Мрвљевић, нам је рекао, да су оптужбе против њега и оснага руководећег кадра цетињске „Таре“ измишљене и злонамјерне и да их не жели коментарсати, јер су и радије надлежни органи испитивали рад на Аутобуској станици, а он је у свему био пријеран.

С. ПАПОВИЋ

1. јуна, почело је почетком маја. С обзиром, да се ради о старој повреди Мерафел, постављало се питање: да ли ће она или неки други редитељ наставити започети посао, или да се одгodi сни мање, докле се Жанин Мерафел не опорави. Јекари у рисанској болници, послије два дана су је пустили на одмараште у Туристичко насеље „Словененска плажа“, где је иначе цијела филмска екипа била смјештена.

Три дана послије повреде Жанин Мерафел нам је рекао: „Много ми је боље, па се надам да ћу наставити снимање „Залубљених“.

Фilm „Залубљени“, реализује „Витхингхоф“ из Западног Берлина, са „Арт филмом“ из Београда и „Зета филмом“. Мерафел је главне улоге поверила Барбари Суковој, овогодишњој добитници „Златне палме“ у Кану и Гинтеру-Хорсту Маркусу. Према плану снимања фilm је на терену и треба да се оконча до краја јуна.

С. П.

ПОВРИЈЕЂЕН РЕДИТЕЉ

у близини ријеке Црнојевића, 11. јуна у саобраћајној несгоди, задобила је повреду кичменог стуба, редитељка филма „Залубљени“, Жанин Мерафел.

Снимање „Залубљених“ као што смо писали у двобрдој „Приморских новина“ од

ТРИДЕСЕТ ГОДИНА „ЗЕТА - ФИЛМА“

У КОРАК СА СВЈЕТСКОМ ПРОИЗВОДЊОМ

* НИ ЈЕДНА АНТОЛОГИЈА СЕДМЕ УМЈЕТНОСТИ У ЈУГОСЛАВИЈИ
НЕ МОЖЕ СЕ ЗАМИСЛИТИ БЕЗ „ЗЕТИНИХ“ ФИЛМОВА

— ПРИЈЕ ТРИ ДЕЦЕНИЈЕ „Зета филм“ је почела са свега неколико радника. Није од њих није имао квалификације за овај посао! Почекло се са двадесетак филмова преузетих од „Ловћен филма“. Од тада до данас купљено је и, стављено у промет преко 900 филмова из различних земаља свијета. То су дјела из најразличитијих жанрова седме умјетности, од којих су многа тријумфала на фестивалима у Кану, Венецији, Москви, Холи вуду, Карловим Варима, Берлину, Единбургу, Мар дел Плати, Њу Делхију, Каиру... О високом квалитету филмова, поред оштре филмске критике, најбоље судове доноси публика, вели директор „Зета филма“, Никола Краповић.

„Зетини“ филмови су Реноара „Велика илузија“, „Кратки сусрет“ Дејвида Литна, Фелинијева „Улица“, Клузово „Надница за страх“, „Тајна Пикасо“, „Чувјекова судбина“ Сергеја Бондарчука, „Ловац на јелене“ Мајкла Тимина, Ламетова „ТВ мрежа“, „Разјарени бик“, и један од посљедњих и најгледанијих филмова у нашој земљи „Амадеус“, Милоша Формана. И још многи други.

„Зета филм“ сваке године учествује и на југословенском и свјетском фестивалу ФЕСТ-у у Београду. Ове године „Зета“ се представила са пет филмова. Три америчка и два совјетска. Посебно су у „Зети“ поносни на от

купљени филм Елема Клијмова „Иди и гледај“, који је на прошлогодишњем московском фестивалу побијedio.

— То је филм који је настао на документима. Говори о дјечаку што се шешнаест година, који заједно са својим вршњаком, успијева да преживи силовите налетете Хитлерових фашиста на јелоруски народ, током великог отаџбинског рата, где су од 9.200 јелоруских села, фашисти уништили близу 5.000, укратко нам је Краповић испричao сликје филма, који је Клијмов радио девет година.

И на плану производње „Зета“ даје одређене резултате и допринос југословенској кинематографији. У посљедњих неколико година „Зета“ је произвела: „13. јул“, Радомира Шарановића, „Дјечак је ишао за сунцем“ Банета Баства, „Чудо невићено“, Живка Николића, а сада спрема „Добровољце“ Предрага Голубовића за ово годишњији пулски фестивал. Урађено је више копродукционих филмова са другим филмским кућама. Сада је у завршној фази снимања филм „Заљубљени“, који реализује „Витингхоф“ из Западног Берлина са АРТ филмом из Београда и „Зетом“.

На овогодишњем 33. југословенском фестивалу документарног и краткометражног филма у Београду „Зета“ се представила са три филма: „Капетан Рива“, Предрага Делибашића, који прича о Мусолинијевом капетану

Марију Риви, који је, послије капитулације Италије, са својим баталјоном, прешао на страну партизанских јединица у Црној Гори, где је погинуо, бранећи Колашин од напада Немаца. Прича о капетану Риви, као и многе друге из тог времена, је прошлост — али, као свака исти нита прича постаје легенда и надраста вријеме у које је настала. Други филм је „Ограђено море“, Никшић Јовића вића, који је идеју за реализацију овог филма нашао у многим новинским чланцима који су писани од новинара са Црногорског примора. Међутим, заборављено је да се наведе, по чијој је идеји филм и настао. Трећи филм који је приказан је „Метри живота“, Момира Матовића. Филм говори о Ујкану Мекуловићу, старом 70 година, самцу, глувонијемом од рођења...

У „Зети“ кажу, да ће цијела година бити у знаку ју билеја. Прва у низу манифестија је била, представљање на „Сарајевској зими 86“ у оквиру „Дана Будве“ у биоскопу „Романија“ од 3. до 9. марта приказан је шест филмских остварења.

Директор Никола Краповић и директор производње у „Зета филму“, Мато Лелушин, кажу, да ће и у наредном периоду поклонити још већу пажњу квалитету филм ског програма и да ће све више водити рачуна о идејним и естетским критеријумима приликом избора филмова.

С. ПАПОВИЋ

— ● —

У ГАЛЕРИЈИ „АРКАДА“

ФИЛМ

ИЗЛОЖБА М. СТЕФАНОВИЋА

У ГАЛЕРИЈИ „АРКАДА“ у Туристичком насељу „Словенска плажа“, отворио је са мосталну изложбу слика, претека и пастела београдски архитекта, Миљуб Стефановић, који ради на београдској Телевизији, као дизајнер.

Стефановић се бави сликарством двадесетак година. Оно носи печат старог грађитељства, руралне архитектуре коју је у својим дјелима проучио и обрадио његов пријатељ академик Александар Дероко. Стефановић је у ликовном смислу у неку руку његов настављач и проучавалац народне архитектуре, која из дана у дан све више нестаје пред „ударима“ цивилизације. Посебно у ликовном, односно цртачком смислу овде се представио са више радова чувене Репе пагића куле, који у извјесном смислу имају и документарну вриједност. И, сликарство и цртеж му је близак реализтичком поимању његоve ликовне културе.

С. П.

НОВИ АНГАЖМАН БАРБАРЕ СУКОВЕ

ЗАПАДНОЊЕМАЧКА филмска глумица Барбара Сукова, која тумачи главну улогу у филму „Заљубљени“, који се снима у напој средини, средином јуна, добила је по чуду чувеног америчког режитеља Мајкла Тјемина да у његовом новом филму, који почиње да реализације 1. јула игра главну улогу.

Поласкана сам овим по зивом. Надам се и поред низа пехова који прати снимање филма „Заљубљени“, да ћусе на вријеме одазвати по зиву Тјемина.

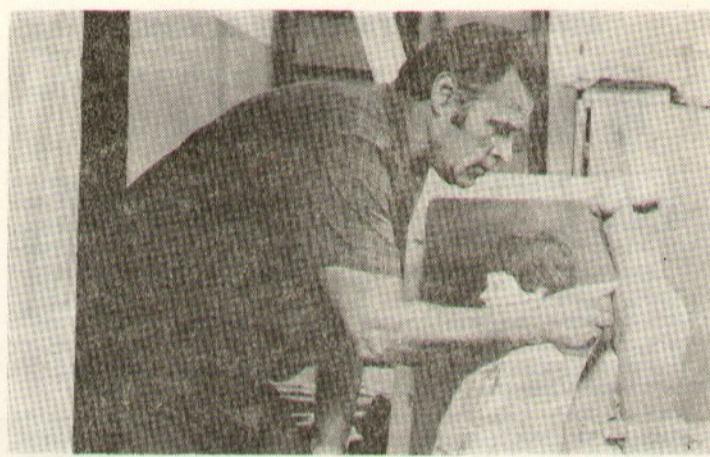
„Заљубљене“, као што је познато, режира западњемачка редитељка, Жанин Мерафел, а ранији филм „Роза Луксембург“, где је играла главну улогу, за коју је на овогодишњем канском фестивалу добила „Златну палму“, режирала је Маргарет фон Троте.

С. П.

КУПУЈЕМО

Старе шкриње, колије вке, троношце, столова че, преслице, гусле, дрвено, земљано и бакарно посуђе, дјелове народне ношње, женске корете, сукње, дјевојачке капе, мараме, велла, првеније јакете, свилене кошуље, мушки памадане, првени душанке, свијетло-зелене гуњеве, гаће потурлије, доколјенице, мушки прногорске капе, опанке опутаре, разне поја севе, ћемере, оружје: кубуре, цефердаре, јатагане, ножеве, фишек лије, токе, затим ћилиме, покриваче за колијевке, иконе, старе фотографије, канџила, свиловезе...

Културни центар
Будва

Гргимир Алексић у свом атељеу

РАЗГОВОР СА УМЈЕТНИКОМ

БУДВА СЕ ПОНОВО РАЂА

НАШ САГОВОРНИК је београдски вајар Гргимир Алексић, аутор скулптуре „Игрчица“, која је постала симбол наше града и ушла у све његове проспекте и разгледнице. Алексић је уједно и наш суграђанин, јер годишње проведе по неколико мјесеци у Будви, у једној приземној собици Лучке капетанije, која му служи и као „викендација“ и атеље. Срели смо га одмах по доласку из Београда и започели спонтан дијалог. Наравно, разговор је почeo од „Игрчице“, јер Гргимир чим стигне у Будву, прво обиђе своју љубимицу, погледа да ли су јој у току зиме таласи повриједили. Ако има каквих оштећења на стијени на којој је причвршћена он то бетоном санира, а затим обавезно услиједи премазивање скулптуре специјалном текућином.

У многим догађајима човек не пресуђује о себи — каже аутор „Игрчице“. Зато није никакво чудо што се стварање ове скулптуре догодило у ситуацији када сам сломио ногу. Једну од њених судбиносних варијанти урадио сам у углу моје кухиње, кад ми је нога била у гипсу. Осјетио сам да она треба да се бори за моју и своју судбину. Управо се тако и догодило. Поручена је преко по средника из Иванграда, а њен прави живот тек је започeo на плажи „Могрен“ у Будви. За избор мјеста њеног постављања пресудну улогу је имао Владо Станишић, тадашњи референт за просвјету ту и културу СО Будва. А мјесто је заиста погодјено. Замислите само у току једне сезоне, колико људи се поред ње слика, и, заједно са њом, понесе за успомену читаву Будву. Како је то чудно разумијевање. Неочекива но или срећно. Тако и моје пријатељство са Владом и даље траје. „Игрчица“ је надмашила сва очекивања. Дала је не само естетски до принос Будви, него је и дијелила њену трагичну судбину — и преживјела. И сада, ка да се захуктао ритам изградње Будве — „Игрчица“ стоји као њена заштитница, која се обраћа свијету, преко мора и планина, ријечима: Да ћите, вратите се, Будви се вратио живот и обновљено богатство љепоте. И више од тога, нова здања као да су приградила богатство сунца и простора, а то, управо, треба Будви да врати њен осмијеј и да га пренесе на своје житеље.

Међутим, ране Старог града још нијесу сасвим зацијелене. Радује чињеница да се из дана са њених рана скida један по један за вој. И није далеко дан када ће и последњи бити скинут.

Гледао сам овај драгуљадрана у његовој пуној ро

мантици: из малих кафанија извијала је тиха музика, уским улицама тискале су се гомиле људи жаморећи на свим језицима свијета. Није требало иницији у Париз ни у Лондон да се осјети атмосфера Европе. Како су драге биле те мале и суре камене кућице! А опет, у њима је било све што је потребно за љовјеков живот. Чак и онај камен којим су улице поплочане тако је био племенито изглаждан, као да је и он био таблица записа времена и људских нарави. Ту и тамо, као какав зелени шал, превијала се лоза или расцветали оленандар. Кад сртнеш какву грациозну пролазницу није било мјеста да се погледом окренеш за њом. Морао си уз дах подијелити сам са собом.

Гледао сам те старице, мајке — будванке, у тамној и строгој одјећи, како благим погледима прате живот који им измиће. А живот у Старој Будви подсећаје на живот из бајке. И као брод, који плови bonaцом, што одједном захвата олуја, тако и Стару Будву захвата помамна стихија.

Слушао сам вијести и мисlio: шта ли је остало од Будве, од њених старина, које је вријеме толико вјекова на гризало? Зна се — млади замјењују стари, а стари уздижу младе. Од будванског камена многи су се одвојили — у свијет. А повратак је често под знаком питања. Међутим срце је остајало ту, на том камену, на том бедему — на родном огњишту.

Срећан сам што се Будва поново диже и Стари град че ка своје ново рођење. Већ са да ослушкујем бат својих којака њеним уским поплочаним улицама и тражим инспирацију на ново дјело — скулптуру или пјесму. Надам се да ћу то и доживјети.

П. Н.

УЗ ПЕДЕСЕТОГОДИШЊИЦУ КЊИЖЕВНОГ РАДА ЧЕДА ВУКОВИЋА

РОМАНИ И ПРИПОВИЈЕТКЕ ЗА НАЈМЛАЂЕ ЧИТАОЦЕ

ПОРЕД СВАКОДНЕВНИХ ПОСЛОВА У РЕДАЦИЈИ „Омладине”, Чедо Вуковић се у својој београдској самачкој саставио пет издања. Са смијем за слатку, заплет и детаљ, аутор доцарава најмлађим читаоцима несвакидашњу атмосферу, а његови јунаци, на крилима маште, до живљавају најразличитије пустоловине.

Жельков сарадник је Муња, укротитељ из Зоолошког врта, а актери су спикер — брзоречко, лав, јелен, ној, леопард, жирафа, вук, медвјед, лисица и мајмун.

Разочаран у тим за који је навијао, Желько се носи мишљу, и уз помоћ укротитеља Муње успијева, да створи непобједиви тим „Лавље срце”. За ту сарху користи особине животиња, које тајко често налазимо и код људи: прдорност, висину, брзину, одлучност, домињаштост, лукавство... И док његов тим путује возом и локомотива расипа око себе густу привуварицу, а „лиз вагона подсеја на улицу коју нека не објашњава сила вуче у незнатне, мраком засуте даљине”, нижу се узбудљиви до гађаји, а непобједиви тим одушевљава публику.

РАЗВИЈ БАРЈАК,
МОМКЕ КРЕНИ...

Међуратни период на Којсову, Народнослободилачка борба и судбине ратника у првим послијератним годинама честе су теме Вуковићевих приповједака, међу којима су најуспјелије „Кабаница”, „Закоп”, „Шал”, „Надгробна плоча”, „Ново покољење” издано му је у библиотеци „Младост” 1949. године збирку приповједака („Трећи пијетли”, „Гуслар” „Прст божји”, „Четнички барјак”, „Одјемена”, „Нови кров” „У три, пет, седам и девет” „Војко Јелаш пише чланак” и „Нијеми штрајк”). У првој („Трећи пијетли”) радња се одиграва једне зимске ноћи 1942. године у селу Којсутићу. У брвнари крај ватре старица Мирјана болује од неизлечиве болке — туте за синовима. Мртве и лепене су јој ствари, нијеми и туђи по лумрачни кутови дома у коме је не тако давно све звонило од здравог младићког смјеха. И док децембарски вјетар вучи завија, она „ра зговара” с мртвим синовима. Сјећа се како су Момир и Радош у јулу 1941. пошли у борбу с пјесmom:

Развиј барјак, момке крени у најљепши бој жућени...

Једнога дана стигао је глас да је Момир погинуо негде у Босни. Радош је кришом дошао да је тјеши и заклео се да ће осветити не само брата него и све другове паље у борбама. Сјећајући се те ноћи, Мирјана нариче: Клела бих те, мајко Босно, но не могу

И ти си им, мајко Босно, мајка била,

Што сатрије момке дивне, све војнике

И дјевојке наше витке, које јасике...

Стигао је затим и други црни глас — Радоша су чет-

ници ухватили и предали Италијанима. А кад су се отласили трећи пијетли, кад на сматр осуђене воде на стријељање, Мирјана устаје: „Не клони, Радошу! Не задрхти!” Затим гаси ватру да би је ујутру упалила, када буде чула борбу на Трешњевику: Ја нијесам, мој Радошу, самохрана

Још синова имам доста по горама.

Милија, старап из поткомског села, долази ноћу код Тодора, главног јунака приповједке „Гуслар”, који је „срочио неке нове пјесме”, и моли га: „Богом те кумим, разговори ме...!” Пјесму пре кида курир четничког штаба који саопштава Тодору поруку команданта бригаде да сјутра дође на збор и донесе гусле. Пошто гуслар није послушао наређење, шаљу патролу за њега. „Образа ти, поштеди ме данас, није ми до ћејања!” — моли он командајта, а када му овај нареди да почне, „јејинуше гусле ка ко никад нијесу”. Тодор заједно сјесму отпора и преко са која ће га стати главе.

Радња приповједка „Четнички барјак” одиграва се у долини Злорчице, ријеке која је некад давно добила име по томе што чије користи ла људима, „а била је кадра да им причини сваку штету”.

Вуксана, оца пролетера Рајда и дјевојчице Ђуке, пљачкају четници. Присиљавају га да их води у стају и показаје им најдебљу овцу. Старац пркоси: „О, Браџане, ју наче! Ако ме чујеш негде у гори, почуј: бори се...! Удри те дјецо, осветите ову нејач, руке вам се позлатиле!” За тим је настала тишина. Пре кину ју је пуцањ. А „над обијесним четником њихао се барјак. Није се вијорио

на повјетарцу. Тешке ките вукле су га надоље”.

Долина Злорчице је мјесто рађње и приповједке „Прст божји”. Вријеме: јунски дан 1944. године. Актери: Брајо, ознака младића живих очију, предсједник омладине, познати весељак То мица, сушичаваја удовица Мара, старији сељак Крсто, пионирски десетар Раде с групом дјече. На радиој акцији долази до свађе између Крста, чији је дјед, не знајући шта ће од силе, туђе же не напаствао, и Јока, Мира и осталих акцијаша. Крсто је разочаран и нездадовљан. Отпраја се, а мајка му је на сајти.

У приповједци „Одјемена” стари Вељо, чији је син Мишар у партизанима, пита своју жену Стапију:

— Јеси ли чула кадгод да земља плаче? Нијеси? Е, ја сам чуо. Ноћас је плакала наша њивица. Земља ме је ноћас звала. Цвили сиротица: „Ослободите ме, добри људи! Стегли су ме за грло, дахнути не могу!”

Њих двоје раде на њиви — неће да траже помоћ од Одбора, можда би сељани рекли да се користе тиме што им је син у војсци. Ускоро стижу младићи и дјевојке са заставама и пјесмом — да их одмијене.

За разлику од осталих приповједака из ове збирке, радија приче „Нови кров”, као и романа „Рустем”, одиграва се у једном метохијском селу. Азир, Демо и Садик помажу сусједу Милији да постави кров на новој кући, да његова породица не би опет зазимила у туђој. Садиков отац се није слагао: „А зар су они теби помогли...?” „Ако нијесу досад, они ће по моћи!” — одговара син.

Цријеп је додавала рука руци: Петрана — Ружи, Ружа — Азију, Азија — Милији, Милија — Петру, Петар — Ранку и Дему, који су били под самим кровом. Одатле су цријеп додавали Садику, који га је вјешто низао по летвама... Убрзо је нови првени кров блистao, опран првим пљуском. Под стрехом, један уз другог, Демо и Ранко хватају капавицу с новог крова.

Професор њемачког језика у једној провинцијској гимназији, по националности Њемац, на годину-двеје пред почетак другог светског рата, тражи од ученика да на његова питања одговарају само на њемачком језику, што ови, од првог до посљедњег, одбијају: на сљедећем часу нико није хтио да одговара. То је посента приповједке „Нијеми штрајк”.

Иако нерадо, Војко („Војко Јелаш пише чланак”) прихватава обавезу да за фронтовски лист напише чланак и, послиje дужег размишљања, одлучује се да раскрије шпекуланта, који је потрошио крадао потрошаче...

Жарко („У три, пет, седам и девет”) ради у градском биоскопу — цијепа купоне узлазница. И његов отац, молер, нездадовљан је својим послом и сматра га ротским: „Шараши, шараши — све по шаблонима. Душу своју не можеш да унесеш, а душа би хтјела да се искаже...” Жарко је имао тешкоћа с не сташним дјечацима, најбројнијом биоскопском публиком. Његови другови, словослагач Драган и Сима, радник на дребанку, живе како треба. Они ће помоћи Жарку да постане кинооператор и да нађе себе.

Милосав ЛАЛИЋ

ЦРТЕЖИ И. ЛАЦКОВИЋА — КРОАТЕ

У изложбеном простору Модерне галерије Културног центра Будва у току је изложба истакнутог представника хлебинске наиве, Ивана Лацковића — Кроате. Изложба обухвата двадесет и седам цртежа, изведених тушем, и ово је право Лацковићево представљање црногорској ликовној публици.

Иван Лацковић — Кроата припада, условно речено, другој генерацији сликара Хлебинске школе, — М. Ковачића, Ф. Филиповића, Ј. Генералића, Д. Грација и др., па чије је формирање, својим надахнутим поукама, битно утицао Иван Генералић. Ангажоване, социјално-критичке тенденције у идејама предратног раздобља Хлебинске школе, постепено, у послијератном раздобљу, уступају мјесто тематици задржаној на рурализму, оплемијењеном поетско-романтичарским компонентама садржаја које у Лацковићевом примјеру, често, досеже до надреалног. Ослењајући се у изразу на наивистичке формалне принципе, које карактеришу упрошћени дводимензионални облици, прецизна, неоптерећена, линија и сажета композиција, ови цртежи тематски остају везани за подравски пејзаж и чудновате, са елементима надреализма, представе ликовна, предмета и мотива комбинованих маштовитим смањењима и увећањима. Лишени индивидуалних карактеристика, погурени под теретом живота, погледа замишљених и сјетних, на свадбама или свиркама, ликови подравских сељака упућују симболичне поруке пројектете исконским егзистенцијалним проблемом. Најзад, изгледа, као да негде, на граници јаве и сна, у судару пролазног и вјечног, тамо где је патња испуњена музиком, настају ови цртежи везани танаком, префињеном линијом Лацковићевог маштовитог срца.

Луција ЈЕЛУШИЋ

САРАДЊА ОМЛАДИНСКИХ ЦЕНТАРА

СРЕДИНOM MAJU у БЕЧИЋИМА је боравила стручна делегација совјетске туристичке агенције „Спутњик”, посредством које млади из Совјетског Савеза долазе у нашу земљу. „Спутњик” годинама успјешно сарађује са нашом агенцијом за омладински туризам „Караван — Наромтравел” из Београда, што је крунисано и потписивањем повеље о сарадњи Омладинског хотела „Караван” из Бечића и Омладинског центра „Спутњик” из Сочија, совјетског љетовалишта на црноморској обали.

У оквиру те сарадње (која је само почетак интензивније сарадње наших и совјетских омладинских центара у саставу ових агенција), одржана је између осталог „Дани Каравана” у Сочију и „Дани Спутњика” у Бечићима са туристичко-угоститељским, културно-забавним и спортским садржајима.

В. М. С.

